

28. Sep. 1842

FAKTA

Dato:

28. Sep. 1842

Sidetal:

Dagbog A, side 56-58

Dagbogens placering:

Det kgl. Bibliotek NKS 4201, I, 4°

Trykt udgave:

Mogens Lebech (red.): Et Aar af mit Liv, København 1967, s. 97-98; Jesper Svenningsen (red.): Seks år af et liv. Johan Thomas Lundbye – Dagbøger om tro, skæbne, kunst og kærlighed, København 2018, s. 105-106

TRANSSKRIFTION

28 Sept.

Idag var Skuespiller Schneider¹ hos mig; han yttrede, da han saae det lille Anlæg, jeg har staaende af Bondegaarden mellem Vinderød og Kassepose,² at han havde imod at see en velvedligeholdt Bondegaard malet, han kunde ikke finde de rette Linier i Tagene kjønne – derimod syn-
•57• tes han bedre om saadanne Bygninger, naar de ere forfaldne, krumme og brøstfældige. Jeg veed meget vel, der har været en Tid, da man gik saa vidt, at [overstreget: næsten] kun snavsede Baggaarde faldefærdige Plankeværker o s v fandtes at være interessante Emner for Maleren. Jeg kommer derved til at tænke paa, at det rigtignok er sørgeligt at see, hvor alt næsten, hvad Nutiden opfører bliver prosaisk imod det ældre, saa man nødes til at gaa til Levningerne fra en tidligere Periode; men hvorfor fremstille dem i en ynkelig Forfatning – Jeg finder, det er Malerens Pligt at give sin Tid saavidt muligt, han kan jo dog ikke løsrive sig fra den godt, jeg mener Landskabs og Genremaleren fornemmelig, derfor bør han gaae Prosaen saa nær som muligt, uden at træde saa meget som en Fodbred uden for Poesiens hellige Enemærker. Og selv i vort afstumpede, caracteerløse Hverdagsliv gives der dog endnu Træk, som Kunstneren kan benytte, meget mere i Bondens Liv. Dog er det ikke som alt det Kjønne, alt det Karakteristiske gaaer mere og mere tabt uden at jeg kan øine, hvad Godt vi faa istedet. Seer man hen til f.Ex den simple Maade Bonden tidligere har smykket sine Bygninger, Porte, Vogne, ja endog Skoene havde en udhugget Række Huller over Vristen og Halslinningen paa hans Skjorte var udtunget, da finder man nu knap Spor deraf. Fordelingen af Meublerne i deres Stuer var saa eiendommelig, ogsaa den bliver efterhaanden forandret, Bænkene af Træ maa ikke sjældent vige for Sophaer – o s v. Det kan rigtignok skjære mig i Hjertet, det er som al Nationalitet skal nedbrydes, ja selve Forskjællen paa de forskjellige Stænder, hvad •58• vel netop Folkeudviklingen stunder til. Hovedet kan maaskee finde det rigtigt, men Hjertet kan ikke glædes derved. Bliver Bonden civiliseret og raffineret taber han al sin Eiendommelighed, Trohjertighed – med Nationaldragten taber han sine Sagn og Minder, og hvad faaer han istedetfor: Kjøbstædernes halve Dannelse og hele Fordærvelse. Der gives Øieblikke, hvor jeg kunde ønske Kraft til at hæmme den store Maskines Gang, men det maa være min Blindhed, der gjør at jeg ikke kan see, at den dog driver Udviklingen frem med rolige og sikke Skridt, om end det for mig seer ud, som den havde taget Magten fra Styreeren og foer i rasende Fart mod Ødelæggelsen. Dog troer jeg at den store Mester har viselig indrettet det saa, at der er sørget for modvirkende Kræfter, der holde tilbage i Løbet. Til disse Kræfter lægger jeg vist mine ringe, thi jeg seer hellere tilbage end frem, og troer dog at gjøre min Nytte – Ingen Skabning er hensat paa Jorden uden i et vist Øiemed, "selv med den allermindste Fugl en Tanke fra Gud henfoer!"

siger Ingemann.³ –

¹ Johan Ludvig Schneider (1809-1870), skuespiller ved Det Kgl. Teater og derudover aktiv som landskabsmaler.

² Privateje (Karl Madsen: Johan Thomas Lundbye 1818-1848, København 1949, nr. 128).

³ Citat fra B.S. Ingemanns "Den største Tankeflugt", der bl.a. optrådte i hans Folkedands-Viser og Blandede Digte fra 1842, som Lundbye ejede et eksemplar af. Lundbye citerer dele af samme passage i dagbogen 15. april og 19. oktober 1842.

86. 27 Sept. ^{han siger} — affødt: Liden skaberne ene væggede disse klarer sig, der
 have søgt hos ham, som hos Andre, imidlertid den Alde, han vil her
 maact. Bots, langt bedre, at de plager ham med smertelige Lang-
 oler, end at han skulde have at angre, at man havde tilfreds-
 stillet dem med en fortvædet og Elvgrænske. — Walter Scott. —
 "Sag vore Tackemurke Plesner fra Langeland hos Moder for at
 besøge Louise. Den gjeste var en ganske kjøn, kvind og pænt Pige
 end et godt og baruligt Væsen, hvor forskjælligt fra Alenesteds
 unge Demours! — ^{venne} Disse overforstærkede Ord af Walter Scott
 ere sande — det er intet andet for, jeg maas give efter for Livs-
 ben, for et taileløst Liv, det vilde, om ikke fjelle med Taars, see
 Sag afvænde de sønlige Pine, som midtst have loget paa min
 Værdel — eller strids imod, og det bestandig længes, føle
 det dybe Savn efter en trofast Qvindes Kjerlighed, somme dybe
 Attraa, som Naturen har nedlagt i hvert Menneske bryst. Hvor
 vil det min Minderhed blive af — held den, der har indstritt,
 og givet godisk Kjerlighed, hans Hjerte har Træd, men denmaal
 Træd er d'ypokjæbt. Den erhuveres him ved en haard Selvfors-
 negtelse, der dog maas give en magelis No. Løser ikke Tiden
 væsentligt? og saa du skal finde plunde! men naad? —
 Louise Mergard, kan du alt indstritt denne Strid? Plas ogsaa
 dit Hjerte banket heftigt og dræmt om Lykke paa Jorden?
 Eller er du af de d'alg, hvem Livets skabens skænd kan let her
 herant? — Jeg gjør for Livets skab, selv i Kjerlighed —

28 Sept

Idag var Skindspilles Schneider hos mig, han aftraede, da
 han saa det lille Anlag, jeg har staaende af Bonds gaarden
 mellem Vinderød og Kassemasse, at han havde imod at
 see en velvedligeholdt Bonds gaard malet, han kunde
 ikke finde de rette Linier i Tagene kjæmme — derimod syn

tes hen bedre om saadanne Bygninger, naar de ere forfaldne, 97.
kimmere og brastfældige. Jy veed meget vel, der har været en
Tid, da man gik saa vidt, at seethen kin svenske Baggaard
faldspændige Blankeværker o s v fandtes at være interessante
Emner for Maleren. Jy kommer derud til at tænke paa,
at det rigtigste er sørgeligt at see, naar alt maaten, hvad
Nytiden offerer bliver presset ind i det delne, saa man
nædes til at gaa til Lemningerne fra en tidligere Periode,
men hvorfor fremstille dem i en yndelig Tilfatning - Jy
finder, det er Malerens Pligt at give sin Tid saavidt muel-
ligt, han kan jo dog ikke las sine sig fra den gæst, jy mener
Landskabs og Genremaleren forsaemmelig, derfor har han
gaaet Prosaen saa nær som muligt, inden et træde saa meget
som en Fadbrød inden for Poesiens hellige Eneværdighed. Og
selv i det afstumpede, caracterløse fluerdays Liv gives der
dog endrin Træk, som Kunstneren kan benytte, meget mere
i Barden's Liv. Dog er det ikke som alt det kjæmpe, alt
det Karakteristiske gaar mere og mere tabt inden at jy kan
sine, hvad gæst vi paa i stedet. Saa man hen til f. Ex den sim-
ple Maade Barden tidligere har smigget sine Bygninger,
Pante, Vognen, ja endog Skoen havde en indtæggt Pætte, klæb-
te over Næsten og Halsbæringgen paa hans Skjorte var
indtæggt, da finder man sin knap spore dem. Fordelingen
af Meubleren i deres Stuer var saa eiendommelig, ogsaa
den bliver efterhaanden forandret, Bænkene og Tæe maaske
ikke sjældent lige for Læghed - o s v. Det kan rigtig nok
skjæde mig i Hjørtet, det er saa at Nationalitet skal ud-
trydes, ja selv Frøghjællen paa de forskjellige Stænder, hvad

88 sel notop, Falkeudviklingen stunder til. Klavedt kan måske
finde det rigtigst, men Hjertet kan ikke gledes derud. Blis-
ser Bonden civiliseret og raffineret tages han af sin Een-
sommelighed, Trokghed - med Nationaldragten tages han
sine Lagn og Minde, og nuud faes han i stedet for Hjæ-
stedsnes halve Dannelsæ og hele Fordærvelse. Der gives
Oidelikke, naar jø kunde ønske Kraft til at hamme den store
Maskines Gang, men det maa være min Blindhed, der
gjør at jø ikke kan see, at den dog driver Udviklingen frem
med rolige og sikre Skridt, om end det for mig sees ud, som
den havde taget Magten fra Styreren og faer i rasende Fart
med Udsejlsen. Dog tror jø at den store Mæster har visst
indset det som, at det er sigt for uadrikkende Kraften, der
halde tilbage i Løbet. Til disse Kræfter lægger jø vist mine
ainge, thi jø sees hellere tilbage end frem, og tror dog at jø
min Nytte - Ingen Skabning er henfat fra Jorden uden i
et vist Øjemed, selv med den allermindste Ting en Tanke
fra Gud her faes!" siger Angemann.

30 Sept

Reisen til og fra Næstvedgaard

Ved at see i min Tegnebog og ved at læse et Par Breve, jø har
skrevet til Louise L. kan jø maaske skimte lidt om min Reise,
der dog gav mig mangen Nødsel, jø gjorne vilde minde.
Det var den 23 August, en sand Festdag, at Louise og jø aarst
med Dagvognen herfra. I Næstved gik jø hen til Præst Gad
for at bringe Frøken Laura Plesner en Bilsen fra Louise,
saa her saa jø hende først, den gode Børn, som jø senere har
talt med hos Mader. Jø glæder mig naar Gang jø læser
et godt Mæmmerke at kjende, af dem er det dog mange.